

Доцент, к. г. н. Донченко Л.М., асистент, Лебедєва О.А.
студентка, Ковш Н.
Мелітопольський Державний Педагогічний Університет

НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ ПОНЯТЬ «ЕКОНОМІКА» ТА «ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ» У СУЧАСНОМУ ТРАКТУВАННІ

Ми дуже часто задаємо собі питання: "Що таке економіка?" і "Чим економіка відрізняється від економічної діяльності?" У першу чергу необхідно розібратися в понятті "економіка", його первісному значенні і сенсі, а також виявити тенденцію зміни і переходу в більш розширене поняття "економічна діяльність".

Формуванням цілісного уявлення про природу економічної діяльності та обґрунтування сутності понять «економічна діяльність» і «економіка» займалися видатні вчені, такі як А. Сміт, К.Поланьї, А.Маршалл, Л.Роббінс, Дж. К. Гелбрейт, Е. Домар, С. Кузнець, В. Леонтьєв, Г. Мюрдаль, П. Самуельсон, І. Фішер, М. Фрідмен, Е. Хансен, Р. Харрод та ін.

Сучасний термін «економіка» походить від грецького слова «οικονομία», що означає правила ведення домашнього господарства. В інтерпретації К.Поланьї [1, с. 33], економіка – інституалізований процес, за допомогою якого забезпечується матеріальне існування. А.Смітом [2] уперше був явно відображений сучасний контекст вживання поняття «економіка» (але без формулювання відповідного терміну), при цьому головним предметом дослідження була організація праці в мануфактурі. Сутність економіки у вигляді визначення була чітко зазначена вже в праці А.Маршалла [3, с.56]: індивідуальна і суспільна діяльність, пов'язана зі створенням і використанням матеріального добробуту. Класичним же трактуванням поняття економіка сьогодні вважається визначення Л.Роббінса [4, с.18]: людська діяльність із задоволення потреб в умовах альтернативного використання обмежених ресурсів. У сучасних економічних працях економіка як сфера діяльності, як правило, розглядається в розрізі однієї, декількох чи усіх чотирьох функцій: виробництво, обмін, розподіл та споживання товарів і послуг:

1) економічна діяльність – це суспільна діяльність з виробництва, розподілу, обміну та споживання продукції. Економічна діяльність – це «процес виробництва продукції (товарів і послуг), який здійснюється з використанням певних ресурсів: сировини, матеріалів, устаткування, робочої

сили, технологічних процесів тощо. Економічна діяльність характеризується витратами на виробництва, процесом виробництва та випуском продукції» [5];

2) економічна діяльність – це форма участі індивіда у суспільному виробництві. Наприклад: економічна діяльність – форма свідомої та цілеспрямованої трудової діяльності людей, у процесі якої вони здебільшого вступають в активні зв'язки з природою та економічні зв'язки й відносини між собою для створення економічних благ у різних сферах суспільного відтворення (безпосередньому виробництві, обміні, розподілі, споживанні), а також формують свою особистість» [6, с.419];

3) економічна діяльність – це і індивідуальна, і організована колективна діяльність у сфері виробництва товарів і послуг. «Економічна діяльність – це сукупність дій на різних рівнях господарювання, в результаті яких люди задовольняють свої потреби шляхом виробництва й обміну благами й послугами [7].

Можна зазначити, що існують розбіжності відносно як сутності економічної діяльності, так і форми реалізації цієї діяльності (індивідуальна, колективна чи сукупність обох форм). Загалом в історичній ретроспективі [8] відбувається розширення предмету економічної науки та його абстрактивізація. Тому на сьогодні, окрім розглянутих розбіжностей щодо визначення економіки, існує тенденція розгляду економіки як узагальненої сфери людської діяльності [9, с.36].

Отже, при обґрунтуванні понять «економіка» і «економічна діяльність» варто враховувати два аспекти:

- поняття «економіка» і «економічна діяльність» співвідносяться поміж собою як явище та процес (статика й динаміка);
- чітке окреслення контексту вживання терміну «економіка» може бути здійснено лише через визначення її місця серед інших сфер суспільної діяльності.

Висновок: поняття «економіка» більш статичне, воно статичне тобто не змінюється у часі, тому і визначається конкретним поняттям та спектром діяльності. А поняття «економічна діяльність» навпаки динамічне, мобільне, воно дає себе вимірювати, оцінювати та розглядати, як категорію перспективи діяльності будь-якого підприємства.

Література:

1. Поланьи К. Аристотель открывает экономику [Текст] / К. Поланьи // Истоки: Экономика в контексте истории и культуры / Под ред. Я.И. Кузьминова. – М.: Издат. Дом ГУ ВШЭ, 2004. – с. 9 -51.
2. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. – М.: Эксмо, 2007. – 960 с.
3. Маршалл А. Принципы политической экономии [Текст] / А. Маршалл. – М.: Прогресс, 1983. – 416 с.
4. Роббинс Л. Предмет экономической науки [Текст] / Л.Роббинс // Thesis/ - 1993/ - Dsg/1 – с/10-23
5. Наказ Державного комітету статистики України «Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2005» [Текст] // Управлінська інвестиційна газета. – 2006. - №30. – с.16.
6. Економічна енциклопедія. Т1 [Текст] . – К.: Академія, 2000. – 864с.
7. Экономический словарь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vslovar.ru/slovo/jekonomicheskij-slovar/dejatelnost-jekonomicheskaja>
8. Щеголевский В.А. Предмет и метод экономической науки в ретроспективе [Текст] / В.А.Щеголевский. Дис. канд. Экон. Наук: 08.00.02, Москва, 1998. – 123с.